

T.C.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI

TARIM REFORMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

COP17/CMP7
UNITED NATIONS
CLIMATE CHANGE CONFERENCE 2011
DURBAN, SOUTH AFRICA

**Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 17. Taraflar
Konferansı ve Kyoto Protokolü 7. Taraflar Toplantısı – Durban COP
17/CMP 7 , Durban- Güney Afrika**

28 Kasım-09 Aralık 2011

Toplantı Raporu

İçindekiler Tablosu

1-DURBAN COP 17/CMP 7 TOPLANTI RAPORU	1
1.1 GİRİŞ	1
1.2 LULUCF MÜZAKERE METNİNDE MEVCUT DURUM	2
1.3.UYUM VE SEKTÖREL YAKLAŞIMLAR-TARIM METNİNDE MEVCUT DURUM	3
1.4.TOPLANTI TUTANAĞI.....	4
1.5.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	18
1.6.EKLER.....	21

1-DURBAN COP 17/CMP 7 TOPLANTI RAPORU

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) kapsamında 28 Kasım- 09 Aralık 2011 tarihleri arasında gerçekleştirilen 17.Taraflar Konferansı ile7. Kyoto Protokolüne taraf olan ülkeler toplantısı, Uygulama Altgrubunun 35. Oturumu, 35. Bilimsel ve Teknolojik Tavsiyeler Altgrubunun 35. Oturumu, Uzun Dönemli İşbirliği Geçici Çalışma Grubunun (AWG-LCA) 14-4.Oturumu ve Kyoto Protokolüne taraf EK-I Ülkeler için İlave Taahhütler Geçici Çalışma Grubunun (AWG-KP) 16-4. Oturum müzakerelerine Durban/GÜNEY AFRİKA’da katılmak üzere görevlendirilen Daire Başkanı V.Dr.İ.Hakan ERDEN,Daire Başkanı V. Bekir ENGÜRÜLÜ, Mühendis Dr. İnci TEKELİ, Şehir Plancısı Zeynep BAŞAK, İstatistikçi Tülay TAY ve Danışman Dr. Yusuf SERENGİL tarafından toplantılara ilişkin hazırlanan rapordur.

1.1 GİRİŞ

UNFCCC müzakereleri, Bali Yol haritası çerçevesinde, Cancun kararlarını dikkate alarak, COP17 taraflar toplantısı ile Durban/Güney Afrika’da gerçekleştirilmiştir. LULUCF (Land Use Land UseChangeandForestry) küresel karbon emisyonunun %30 una yakın bir kesiminden sorumlu önemli bir sektör)ve UYUM başlığı ile AZALTIM başlığı altında SEKTÖREL YAKLAŞIMLAR-TARIM konularısorumlu önemli bir sektör olup bu toplantılar TRGM tarafından takip edilmiştir.

LULUCF sektörü Kyoto Protokolü ve Sözleşme kapsamında olmak üzere birbiriyle iç içe 2 düzeyde ele alınan bir sektördür. Müzakere edilen konular yeni iklim anlaşmasında uygulanacak yöntem ve kuralları kapsamaktadır. Tanım veya yöntemlerdeki ufak değişiklikler karbon emisyon ve yutak hesaplamalarında ciddi azalma ve artışlara yol açabilmektedir. LULUCF konusunda odak noktası Orman Genel Müdürlüğü (OGM) olmasına karşın bu kurumdan katılım sağlanmadığı için müzakereleri Tarım Reformu Genel Müdürlüğü (TRGM) 3 kişilik ekibiyle yürütmüştür. İki haftalık konferans süresince 7 LULUCF toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Uyum ve Sektörel yaklaşımlar Uzun Dönemli İşbirliği Geçici Grubu altında müzakere edilen diğer önemli iki başlıktır. Uyum başlığında küresel iklim değişikliğinin ülkeler üzerinde yaratacağı olumsuz etkilere karşı ülkelerin yapacağı düzenlemeler, aktiviteler, tüm bu çalışmaların finansı ve uluslararası işbirliği içinde yürütülmesi konuları müzakere edilmektedir. Bakanlığımız çalışmalarında yakından ilgilendiren uyum konuları müzakerelerin başlangıcından bugüne iki kişilik bir grupla DSİ Genel Müdürlüğü ekibiyle birlikte yürütülmektedir. Sektörel Yaklaşımlar başlığı altında tarım konuları yine Bakanlığımızı direkt ilgilendiren başlık olarak tüm oturumlarda temsil edilmiştir. Konula ilgili detaylar raporda verilmiştir.

1.2 LULUCF MÜZAKERE METNİNDE MEVCUT DURUM

LULUCF müzakere metni ikinci Kyoto döneminde uygulanması öngörülen kural ve kaideleri kapsayan teknik bir belgedir. Tüm tarafların görüşleri tartışılarak şekillendirilmektedir. Co-facilitatorlar tarafından hazırlanan 5 Aralık tarihli revize non-paper LULUCF metni köşeli parantezler ve seçenekler en aza indirilerek konferansın son günü Bakanlar nezdinde üst düzey değerlendirmeye sunulmuştur. Sunulan metin hem Ek-1 hem de Ek-1 dışı ülkelerin istekleri yönünde seçenekler içermektedir. LULUCF müzakerelerini yürüten co—facilitatorlar tarafından hazırlanan metnin önemli detayları aşağıda açıklanmıştır.

- Paragraf 3.4.'de Tarım alanı yönetimi (Croplandmanagement) seçeneğinin yer alması ülkemiz açısından avantajlı bir durumdur zira yıllık LULUCF karbon envanterimizde Tarım alanı yönetimi yutak olarak hesaplanmaktadır. (2009 raporlamasında LULUCF sektöründe Tarım olarak kalan Tarım alanlarındaki yutak miktarı UNFCCC'ye 18.529 Gg CO₂ eq olarak bildirilmiştir¹).
- Yine bitkilendirme (revegetation) seçeneği de ülkemize ekstra yutak sağlama potansiyeline sahiptir.
- Paragraf 3.4. de yer alan alt kategorilerin (Croplandmanagement, Revegetation, Grazinglandmanagement, Wetlanddrainageandrewetting) opsiyonel olarak kalması sayesinde emisyon için hesaplanan alt kategoriler hesaba katılabilir, yutak olanlar ise hesaba katılmayabilir.
- Turbalık rezervi yüksek olan bazı ülkeler için sulak alan drenajı envantere ciddi bir emisyon kaynağı olabilir. Bu seçeneğin opsiyonel olması Belarus, Rusya, Finlandiya gibi ülkelere avantaj sağlayacaktır. Ülkemizde turbalık rezervi oldukça düşüktür, dolayısıyla bizim açımızdan önemli bir avantaj veya dezavantaj olarak görülmemektedir.
- Orman yönetimi (Forestmanagement) hesaplamasında seçilen Referans düzeyi yaklaşımı ülkelere esneklik sağlamaktadır. Karmaşık bir hesaplama prosedürü içeren bu seçenek Ek-1 ülkeleri için avantajlı görünmektedir. Ülkemizin henüz bir orman yönetimi hesaplaması bulunmamaktadır.
- Hasat edilmiş ürünler (HarvestedWoodProducts) konusukabul edilen metinde yer almaktadır. İyi bir envanter sistemi ile mevcut durumda instantaneousoxidation olarak değerlendirilen odun ürünlerinden kaynaklanan emisyonlar, geniş bir zaman aralığına yayılabilir.
- Mücbir sebepler (Force majour) terimi metinden çıkarılmış yerine doğal etkiler (naturaldisturbances) konulmuştur. Bununla ilgili tanımlamalar ve prosedürler madde 29-32 arasında yer almaktadır. Orman yangınlarını da içeren bu konu ülkemiz açısından önem arz etmektedir. Çünkü hesaplamalar sırasında bazı insan kaynaklı olmayan emisyonları (yangın, fırtına zararı vb.) hesaptan düşürme olanağı sağlamaktadır.
- Kabul edilen müzakere metni içerisinde arazi kullanım değişikliklerinde esneklik sağlayan maddeler bazı Ek-1 Ülkelerine (örn.Yeni Zelanda, Avustralya) ve ülkemiz açısından olumlu veya olumsuz durumlar yaratmamaktadır. Zira ülkemizde doğal ormanlardan plantasyonlara doğru önemli oranda bir geçiş söz konusu değildir.

¹ Tarım sektörü ise ülkemiz açısından bir emisyon kaynağı durumundadır. 2009 yılında raporlanan emisyon miktarı Tarım sektörü için 25.696 Gg CO₂ eqdir.

1.3.UYUM VE SEKTÖREL YAKLAŞIMLAR-TARIM METNİNDE MEVCUT DURUM

Durban toplantılarında UYUM ile ilgili en önemli konular:

- Uyum Komitesi, Uyum Çalışma Çerçevesi ve afetler sonucunda oluşan kayıp ve zararlar için uluslararası bir mekanizma oluşturulmasıdır.
- Cancun-Meksika da 1/CP 16 müzakere kararına göre oluşturulması istenen Uyum Komitesi (Adaptation Committee) ve bu Komitenin Çalışma Çerçevesi (Adaptation Framework) Durban müzakereleri sonucunda belirlenmiştir.
- Uyum Komitesi; BM çatısı altındaki ülkelerin iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı uyum planları hazırlamalarına yardımcı olmak ve küresel ölçekte koordine edilmelerini sağlamak üzere oluşturulmuştur.
- Komite 16 üyeden oluşacak ve küresel ölçekte uyumla ilgili raporlamalarını COP sekreteryasına sunacaktır.
- DurbanDraft kararlar -/CP.17 müzakere metni altında AnnexV başlığında Uyum Komitesinin aktiviteleri verilmiştir. Burada en önemli noktalar, komitenin ülkelerin ulusal uyum plan hazırlıklarına rehberlik edecek olması, bir diğeri de uyumla ilgili bölgesel merkezler ve çalışma ağlarını kuvvetlendirmek ve kapasitelerini geliştirmek olarak görülebilir. Türkiye bu merkezlerde veya çalışma ağlarının içerisinde yer alarak uyumla ilgili aktivitelerde yer almalıdır.
- COP altında Bilim ve Teknoloji Kurulu tarafından; İklim değişikliğinin olumsuz etkilerinden oluşacak zarar ve kayıplar ve bu kayıpların karşılanacağı uluslararası bir mekanizma oluşturulması için gelecek yılki toplantısına bir çalışma programı hazırlanacaktır.
- Küresel ölçekteki iklim değişikliğine uyum planları ve aktiviteleri için öncelik; küçük ada ülkelerine, bu konuda en hassas (kırılgan) ülkeler ve gelişmekte olan ülkelere verilecektir.
- Sektörel Yaklaşımlar-Tarım başlığı için 2009 yılında Bangkok'ta müzakerelere başlanılmış ve 2010 yılında Barcelona toplantılarında ayrı bir başlık olarak görüşülmesi reddedilmiştir. 2011 yılı Bonn müzakerelerinde bir grup ülkenin desteğiyle (Y. Zelenda, Kanada ve Çin) Tarım konusu yeniden müzakere edilmeye başlanmıştır. Tarımda en önemli konular olarak; uyum, azaltım ve gıda güvenliği en önemli noktaları teşkil etmektedir. Amerika, Kanada, Y. Zelenda gibi ülkeler tarımda azaltımı ön plana çıkartırken, Arjantin, Çin, Brezilya gibi gelişmekte olan ülkelere azatlımla birlikte tarımda uyumun da önemini vurgulamış ve birlikte ele alınmasını müzakere metinlerine yerleştirmişlerdir. Türkiye müzakerelerde uyum ve azatlımın birlikte alınarak sürdürülebilir tarım ve gıda güvenliği konularını desteklediğini belirtmiştir.
- Tarım için BM altında SBI tarafından 2012 yılı toplantısına bir çalışma programı hazırlanacaktır. Sonuç olarak iklim değişikliği-tarım sektörü ilişkileri ve konularının SBI' nın gelecek yıl toplantısından sonra şekillenmesi beklenmektedir.

Aşağıda iki hafta boyunca sürdürülen müzakere toplantılarının detayları toplantı bazında raporlanmıştır.

1.4.TOPLANTI TUTANAĞI

Toplantı Tarihi : 29.11.2011
Toplantı Yeri :PlenaryBaobab
Toplantı Konusu : AWG-KP
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar
Toplantı Saati : 10.00

Oturum Başkanı AWG-KP ek-1 partilerinin tek bir kontak grupta devam etmesini ve buna ilaveten LULUCF (Chapter 2) ve (Chapter 1) gruplarının toplanmasını önererek toplantıyı açmıştır. Açılış konuşmalarında G77-Çin, Arjantin, Avusturalya, İsviçre, AB, Afrika Grubu, LCD(En az gelişmiş ülkeler) ülkeler KP protokolünün son hali için görüş bildirmişlerdir.

G77- Çin ve Arjantin, gelişmiş ülkeler içinAWG-KP kapsamındaki sayısal emisyon azaltım taahhütlerini öne koymak gerektiği vurgulamış ve mevcut durumun yetersiz olduğu üzerinde durmuştur.

ŞEMSİYE GRUBU,(Avustralya,) Kopenhag ve Cancun toplantılarında olduğu gibi gelecekteki çabalara zemin ayarlamak gerektiğini söylemişlerdir.

Birçok ülke iklim değişikliği sebebiyle ısınmanın 2 derecenin altında kalmasının önemli olduğunu vurgulamıştır. Gelecek hafta 2. dönem Kyoto Protokolünün politik olarak netleştirilmesi gerektiği dile getirilmiştir. Ayrıca toplantıda Ek-1 ülkelerinin 2. dönem Kyoto Sözleşmesine devam etmeleri ve azaltılmalarını sürdürmeleri gerektiği dile getirilmiştir.

AB ve Afrika Grubu, G77-Çin mutlaka Kyoto'nun 2. devresinin imzalanması gerektiğini yoksa karbon marketlerinin çökeceğini belirtmiştir. AOSİS 2. Sözleşmenin 5 yıldan daha az sürmesi ve LULUCF'deki hesaplama kurallarındaki boşlukların giderilmesi gerektiğini bildirmiştir.

İsviçre LULUCF hesaplama kurallarında anlaşmaya gidilmesi gerektiğini dile getirmiştir.

Sivil toplum örgütleri ise toplantıda yaptıkları konuşmalarla; Karbon ticareti ve CDM (Temiz Kalkınma Mekanizması)'nin çok yararlı olmadığını belirtmiş ve daha iyi bir mekanizma bulunması, LULUCF kurallarındaki boşlukların giderilmesi, İklim Değişikliğinden zarar görecekt yerli halkların korunmasına yönelik maddelerin güçlendirilmesi ve Kyoto Protokolünün kuvvetlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Kontak Gruplar ve İnfomal Müzakereler

Oturum Başkanı kontak grupların açılacağını, uzlaşmaya ve çözüm üretmeye ise ülke temsilcileri ile birlikte kontak gruplarda devam edileceğini dile getirmiştir. Uzlaşılacak konuların burada konuşularak sonuca varılmasını, uzlaşılamayan politik kararların ise sonraya bırakılması gerektiği üzerinde durmuştur. Norveç küresel emisyon ile ilgili azaltım elde etmek için Kyoto Protokolünün yeterli olmadığını vurgulamıştır. İsviçre LULUCF ve diğer mekanizmalar gibi teknik konuların üzerinde Durban'da daha fazla konuşulması gerektiği belirtilmiştir.

LULUCF kapsamında öne çıkan diğer hususlar aşağıdaki gibidir;

- 1-“Orman yönetimi referans değerlerinin yeniden gözden geçirilmesi gerektiği
- 2-Orman yönetimi hesaplamalarındaki temel yaklaşımın revize edilmesi gerektiği
- 3-“Disturbance”(Ormanda bozulma) tanımının üzerinde durulmasını ve bu bozulmaların doğal kaynaklı mı yoksa insan kaynaklı mı olduğunun ayrıştırılmasının önemli olduğu belirtilmiştir.

Toplantı Tarihi : 29.11.2011
Toplantı Yeri : EU pavilion-WarsawRoom
Toplantı Konusu :EU capacity-buildingactivities in MexicoIndonesia: mitigation and MRV

Meksika ve Endonezya’da azatlımın izlenmesi ve raporlanması ile ilgili AB’nin kapasite oluşturma programı anlatılmıştır. Meksika da bu azatlımın izlenmesinin Bakanlıklar arası bir komisyon tarafından yurütulduğu ve bu komisyon tarafından çalışma gruplarının oluşturulduğu ayrıca IPCC kılavuzuna göre sera gazı envanteri ile ilgili eğitim ve benzeri faaliyetlerin geliştirildiği dile getirilmiştir.

Toplantı Tarihi : 29.11.2011
Toplantı Yeri : US center-North Plaza
Toplantı Konusu : Climate Risk Management Tools ForRuralResilience

USAD (Amerika Yardım Kuruluşları)tarafından desteklenen ve Etopya, Kenya ve Senegal de İklim Değişikliği adaptasyon aracı olarak kullanılan “Kuraklık- Micro sigortası” anlatılmıştır. Ayrıca Dünya Gıda Programının gerçekleştirdiği “R4 Kırsal Uyum Girişimi “ tanıtılmıştır. Uluslararası hayvancılık Enstitüsünün Kuzey Kenya- ve Güney Etopya’daki kuraklıkla bağlantılı hayvan kayıplarını yönetmek için uyguladığı index bazlı hayvancılık sigortası tanıtılmıştır.

Toplantı Tarihi : 29.11.2011
Toplantı Yeri :HexRiver
Toplantı Konusu :Agriculture, Soilsandforests in carbonmarkets; Impacts on climateandclimatejustice

Karbon piyasasında işlem gören para miktarının çok az bir kısmının iklim değişikliği ile ilgili çalışmalarda kaynak olarak kullanıldığı belirtilmiştir.

Sunumda vurgulanan diğer konular aşağıdaki gibidir;

1-Karbon salınımının toprak türüne göre değişiklik gösterdiğinden dolayı ölçmenin zor olduğunu bu yüzden topraktan kaynaklanan karbon emisyonunun karbon piyasasına dahil edilmesinin doğru olmayacağı

2-Uygulanabilirliğinin zor olduğu

3-Tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan karbon salınımının karbon piyasasında dahil edilmesinin tarımı olumsuz etkileyeceği

4-Tarımda salınımın azaltılması için gübre kullanımının denetimli ve kontrollü olması gerektiği

5-Anız yakma gibi işlemlerin yapılmaması gerektiği

6-Tarımda yenilenebilir enerji kaynaklarına geçişin önemi olduğu vurgulanmıştır.

Toplantı Tarihi : 30.11.2011
Toplantı Yeri :PlenaryBaobab
Toplantı Konusu : COP-CDM
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar
Toplantı Saati : 10.00

Toplantıda CDM (temiz kalkınma mekanizması) konusunda klavuzların güçlendirilmesi ve kuralların standardize edilmesi vurgulanmıştır. CDM'in en büyük sorununun talep eksikliği olduğu belirtilerek CDM'nin geleceği hakkında net bir kararın olması gerektiği dile getirilmiştir.

Dünya Bankası ise CDM konusunda temel kuralların, izleme ve doğrulama kurallarının standartlaştırılması gerektiğini belirtmiştir. Norveç temsilcisi ve Jamaika temsilcisi CDM'in devam etmesi gerektiği görüşünü bildirmişlerdir.

Venezüella, Brezilya, Peru, Bolivya, Küba, Nikaragua ve Gana temsilcileri; ancak Kyoto Protokolünün 2. dönem anlaşması imzalanırsa CDM'in gelecekte varlığının devam edeceği görüşünü öne sürmüşlerdir.

Afrika grubu ve Paraguay CDM projelerinin bölgesel dağılımlarının daha iyi yapılması gerektiğini ve bunun için bir an önce adım atılması gerektiğini vurgulamışlardır.

Sivil toplum kuruluşları CDM projelerinin bazen insan hakları ihlallerine(zorla tahliye etme gibi) yol açtığını belirterek bununla ilgili bir kontak grup oluşturulması gerektiğini dile getirmişlerdir.

Toplantı Tarihi : 30.11.2011
Toplantı Yeri :KuduLily
Toplantı Konusu : LULUCF
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar

Ülke temsilcileri orman yönetimi referans düzeylerinin gözden geçirilmesi gerektiğini dile getirmiştir. Delegeler tarafından metinde yer alan kavramların işlevsel hale getirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Güney Afrika grubunun Bölüm 2'de yer alan baselines kısmında-"Arazi Kullanımı, Arazi kullanım değişikliği ve ormancılık Orman yönetimi hesaplaması" ile ilgili maddesi hakkında sunmuş olduğu öneri resmi olmayan grup toplantısında delegelere sunulmuştur. Ülke temsilcilerim toplantıda orman yönetimi ilgili Güney Afrika grubunun önerdiği 5 alt başlık hakkında görüş bildirmişleridir. Bu alt başlıklar;

- 1-Kaynaklar
- 2-Tampon Bölge
- 3-Süreyi Uzatmak
- 4-Krediler
- 5-Sonuç

Toplantı bir sonraki gün delegeler tarafından görüşülmek üzere sonlandırılmıştır.

Toplantı Tarihi : 30.11.2011
Toplantı Yeri : EU pavilion-WarsawRoom
**Toplantı Konusu :Global ForestLand usechange:The Remote SensingSurvey of
FAO Global ForestResourcesAssesment**

JRC (Jointresearchcentre of Europeancomission) kendi verileri ile FAO'nun verilerini birleştirek, (CBS-uzaktan algılama yöntemleriyle) Afrika ,Asya ve Güney Amerika'daki bazı bölgelerde orman arazilerindeki kullanım değişikliklerinin tespit edildiğini vurgulamıştır.

Bu araştırmada 1990 yılı ile 2000 yılı arasındaki tropik orman alanlarındaki değişimler istatistiksel olarak üretilmiş ve bozulma alanları tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmada ormanları niteliklerine göre ayırarak karbon emisyon tahminlerinde bulunmuştur.

Bu sistemi uygularken Landsat5 2010 uydu görüntüleri kullanılmış ve. uzaktan algılama yönteminin hatasız olmasının söz konusu olamayacağı da dile getirilmiştir.

Bir sonraki sunumda ise "landcover" ile "landuse" terimlerinin farklı ifadeler olduğu, "landcover" in uzaktan algılama ile ortaya çıkabileceği ancak "landuse" un insan faaliyetleri ile tespit edilebileceği anlatılmıştır. Uzaktan algılamanın REDD projeleri için bilgi sağlamakta yardımcı olduğu belirtilerek sunum sonlandırılmıştır.

Toplantı Tarihi : 30.11.2011
Toplantı Yeri : US center-North Plaza
**Toplantı Konusu :BuildingClimateResilientSustainableAgriculture Through The
U.S. FeedtheFutureİnitiative**

Bu toplantıda " Feedthefuture" adlı yardım grubunun iklimle uyumlu sürdürülebilir tarımın oluşturulması konusunda ürettikleri projeler konuşulmuştur. Ayrıca toplantıda "Sustainableİntensification" terimi sıkça kullanılmıştır. İklim değişikliğinin özellikle geçim kaynağı tarım olan kırsal kesimdeki insanları etkilediği belirtilmiştir. Bundan dolayı Etiyopya'daki kırsal halkın geçim kaynaklarının çeşitlendirilmesi sağlanmıştır. (Sadece hayvancılık olan geçim kaynaklarına tarımda eklenmiştir.)Geçim kaynaklarının çeşitlenmesi ile toplum içerisindeki ilişkilerin de güçlendiği gözlemlenmiştir. Bu projenin içerisinde ayrıca iklimle uyumlu tahıllardan bahsedilmiştir. (Örneğin nitrojen emisyonu düşük pirinç tohumlarının ekilmesi)Kenya ve Zambiya'daki üniversitelere bilim ve teknoloji transferi yapılmıştır.

Diğer sunumda Amerikan Tarım Bakanlığı gübrenin çevreyle uyumlu olmadığını vurgulanmış ve 2030 yılında iklim değişikliği sebebiyle Güney Afrika'nın tarımsal üretiminin % 30 azalacağı belirtilmiştir. Yeni teknolojilerin, hem zararlılarla mücadele de hem de doğal kaynakların verimli kullanılmasında önemli olduğu dile getirilmiştir. Aflatoksinin, emisyonu artırıcı etkisinden bahsedilmiştir.

Toplantı Tarihi : 01.12.2011
Toplantı Yeri :Sagewood
Toplantı Konusu : AWG-KP/LULUCF
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar
Toplantı Saati : 10.00

Yeni Zelanda tarafından Durban'da 28/11/11 tarihinde hazırlanan taslak karar metin "Orman plantasyonları için esnek arazi kullanımı" gözden geçirip tartışılmak üzere resmi olmayan grup toplantısında ülke temsilcilerine sunulmuştur. Ülkeler çoğunlukla bu metnin yeni tartışmalar yaratacağını vurgulayarak karşı çıkmışlar ve taslakla ilgili görüşlerini dile getirmişlerdir.

Toplantı, ülke temsilcilerinin hazırlanan 33.-34.-35. maddelerden oluşan metin hakkında görüş bildirmesi ile devam etmiştir. Kanada metin taslak üzerinde sunulan insan kaynaklı sera gazı emisyonuna ait maddedeki durumların hesaplamasının zor olduğunu, Arjantin eğer 1. Madde kabul edilirse diğer gözden kaçan maddelerinde düzenlenmesi gerektiğini dile getirmiştir. Bolivya Kanada'nın söylemiş olduğu sorunun uzun süreli bir görüşme ile çözülebileceğini tekniksel olarak maddelerin daha açık olarak belirtilmesi gerektiğini söylemiştir. İsviçre 33 madde için eğer projeksiyon yapılacaksa (ileriye dönük tahmin yapılacaksa) bunun kabul edilebilir olduğunu belirtmiştir.

Oturum başkanı yarın yapılacak görüşme ile nihai sonuca varılacağını bunun için ülke temsilcilerinin görüşlerini ve önerilerini yarına hazırlamalarını dile getirerek toplantıyı sonlandırmıştır

Toplantı Tarihi : 01.12.2011
Toplantı Yeri : Wild Bush
Toplantı Konusu :SBSTA-Reducing emissions from deforestation and forest degradation and the role of conservation, sustainable management of forests and enhancement of forest carbon stocks in developing countries
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar

Toplantıda AWG-LCA'nın "amalgamation document" (birleştirici belge) ile uyumlu bir metnin oluşturulması gerektiği vurgulanmıştır. Brezilya ve Hindistan AWG-LCA ve SBSTA çalışmalarının birleştirmesine karşı çıkmışlardır. Birçok delege orman referans ve emisyon seviyeleri, güvenlik önlemleri ve finansman sağlanması gibi sorunların Durban'da netliğe kavuşturulması gerektiğini dile getirmişlerdir. Toplantı başkanı hazırlanmış olan taslak metin maddelerini ana başlıkları ile tanıtarak ülkelerin görüş ve önerilerine sunmuştur. Metin 4 ana başlıktan oluşmuştur. Bu 4 ana madde;

- 1-Bilgi sağlayan sistemlere klavuzluk etmek
- 2-Orman referans değerleri ve orman emisyon referans düzeyleri
- 3-Ölçme, raporlama ve doğrulama yöntemleri
- 4-Ulusal orman izleme sistemleri yöntemleri

Norveç 1. ana maddede yer alan paragraf 3-4 belirtilen koşullar konusunda şüpheleri olduğunu, bu maddelerde gereken aralıkların ve bilgilerin verilmesi gerektiğini söylemiştir.

Kamarun 1. ana maddede yer alan paragraf 3'ü kabul ettiklerini 2. Paragrafta yer alan d-maddesindeki "yerel topluluklar" ifadesi yerine "ulusal topluluklar" ifadesinin yazılması gerektiğini dile getirmiştir. Endonezya paragraf 2 -4 ve 6 hakkında görüş bildirmiştir. Hindistan paragraf 2-e de yer alan bilgi sistemlerinin kimler tarafından yapılacağını daha açık yazılması gerektiğini söylemiş ve paragraf 4 e- ulusal politikalar ve fon kaynakları ifadesinin eklenmesi gerektiğini dile getirmiştir. Filipinler paragraf 1-2 yi uygun bulduklarını, paragraf 3'ün ise biraz daha detaylandırılması gerektiğini belirtmiştir. Çin paragraf 2'de yer

alan metni uygun bulduğunu bildirmiş ve REDD+ için farklı kapasitelerin ve farklı durumların değerlendirilmesi gerektiğini de vurgulamıştır.

Toplantı Tarihi : 01.12.2011
Toplantı Yeri : Wild Bush
Toplantı Konusu : SBI-Adaptaion
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar

Toplantıyı sunan başkan taslak metin üzerinde çalışıldığını ayrıca bu konulara yönelik ülke temsilcilerin yarın için hazırlık yapıp görüş ve tartışma konusu oluşturmalarını, bir sonraki gün nihai sonucun gece yarısı tamamlanarak sunulması gerektiğini dile getirerek toplantıyı sonlandırmıştır.

Toplantı Tarihi : 01.12.2011
Toplantı Yeri :SweetThorn
Toplantı Konusu : SBI-1/CP10 Kararı üzerine konsültasyon toplantısı
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar

IPCC'den gerekli verilerin alınıp alınamayacağı konusunda tartışmalar yapılmıştır. Gelişmekte olan ülkelerin yanı sıra LDC (en az gelişmiş ülkeler)'inde bu konu başlığına eklenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Toplantı Tarihi : 01.12.2011
Toplantı Yeri : Wild Bush
Toplantı Konusu : AWG-LCA
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar

Gelişmiş ülkelerdeki politik yaklaşımlar ve ormansızlaşma - orman bozulmasından kaynaklanan azaltım emisyonları ile gelişmekte olan ülkelerde sürdürülebilir orman yönetimi ve ormanda karbon stoku ile ilgili konular hakkında resmi olmayan grup toplantısı düzenlenmiştir.

Oturum başkanı taslak metin üzerinde çalışıldığını, bu konu hakkında önerisi veya beklentisi olanların bu toplantıda dile getirmesi gerektiğini ifade etmiştir. Resmi olmayan toplantıda, gruplar genel hatları ile aşağıdaki hususları vurgulamıştır;

1-Gelişmekte olan ülkeler finansal açık ve finansal desteklerin yetersizliği hakkında görüş bildirmiştir.

2-Karbon marketleri için politik kararların alınması ve esneklik sağlanması gerektiği söylenmiştir.

3-. REDD+ market kaynakları için konuşma grubunun oluşturulması gerekliliği dile getirilmiş ve teknik bir dokümanın oluşturulması, workshopların yapılması gerektiği vurgulanmıştır.

Kolombiya gelişmekte olan ülkeler için finansal desteğin nasıl sağlanacağı konusunda da şüpheleri olduğunu söylemiştir. Ekvator Durban'da REDD+ için finansal desteğin acil çözüm bulunması gereken bir konu olduğunu dile getirmiştir. Norveç REDD+ 'in ekonomik ve kültürel yararı olacağını bildirmiştir. Toplantı başkanı taslak metnin yarın sunulması ile toplantının devam edeceğini söyleyerek toplantıyı sonlandırmıştır.

Toplantı Tarihi : 01.12.2011
Toplantı Yeri : Marula
Toplantı Konusu : SBI/ Adaptation Plan
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar

Toplantıyı sunan başkan taslak metin üzerinde çalışıldığını ayrıca bu nedenle “adaption plan” altında yer alan konulara yönelik ülke temsilcilerin yarın için hazırlık yapıp görüş ve tartışma konusu oluşturmalarını, bir sonraki gün nihai sonucun gece yarısı tamamlanarak sunulmasını gerektiğini dile getirerek toplantıyı sonuçlandırmıştır.

Toplantı Tarihi : 02.12.2011
Toplantı Yeri :SweetThorn
Toplantı Konusu : SBI-LossandDamage
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar
Toplantı Saati : 10.00

Toplantı Başkanı AOSİS, ABD ve Endonezya tarafından teklife dayalı yeni bir ek içeren taslak metni tanıtarak oturumu açmıştır.

İklim değişikliğine bağlı doğal afetlerle ilgili ileride bu başlık altında yapılacak faaliyetler için hazırlanan taslak hakkında konuşulmuştur. Bazı partiler yeni metni memnuniyetle karşılamış ancak özel sektörler karşı dikkatli olunması gerektiğini dile getirmişlerdir.

Doğal afetlerden etkilenecek sektörlerin (ormancılık, tarım, arazi kullanımı)ayrı ayrı ifade edilmesinin doğru olmayacağı ülke temsilcileri tarafından vurgulanmıştır. Sonraki toplantıların sıralaması(uzman grubu, workshoplar) hakkında tartışılmıştır. Bu konu başlığı için 1milyon Euro ayrıldığı belirtilmiştir. Oluşturulan metnin Cancun’da(Meksika) yazılan metne uygun olması gerektiği söylenmiş vedoğal afetlerden kaynaklı kayıp ve zararlar için uluslararası bir mekanizmanın oluşturulması gerektiği belirtilmiştir. Taslak metin üzerindeki çalışmalara yarın devam edilmesine karar verilmiştir.

Toplantı Tarihi : 02.12.2011
Toplantı Yeri :Sagewood
Toplantı Konusu : AWG-KP/LULUCF
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar
Toplantı Saati : 16.30

Toplantı Başkanı 2 gündür LULUCF toplantılarında yapılan değişiklikler ve sonuç metin dosyasında yapılan değişikliklerin neler olduğu konusunda bilgi vermiştir. Afrika grubunun ve Yeni Zelanda’nın önerilerinin sonuç metin dosyasına eklendiğini belirtmiştir. Bütün REDD+ ile ilgili görüşlerin ve önerilerin metin içine eklendiğini ve bu değişikliklerin ülke temsilcileri tarafından yarına kadar değerlendirmesini ve pazartesi son nihai kararların sunulacağını belirtilmiştir. Temsilcilerin metin içinde istediği gibi değişiklik yapabileceği söylenmiş ve metin içerisinde eklemek ve çıkarmak istenilen ifadelerin sunulması gerektiği dile getirilmiştir.. Metin A-Defination kısmında, C- Article 3 Paragraf 4 kısmındaki optionbaseline bölümünü, e- General kısmındaki 33,34.35. bölümlerde değişiklikler son haliyle temsilcilere sunulmuştur. Bu kapsamda, ülkeler tarafından verilen görüşler aşağıdaki gibidir;

1-Ülke temsilcileri LULUCF kurallarının AWG-LCA çalışma grubunda yer alması durumundaki endişelerini dile getirmişlerdir. Kyoto Protokolünün 2. Dönemin anlaşmasının yürürlüğe girmesi halinde LULUCF’in burada yer alması gerektiği dile getirilmiştir.

2- Güney Afrika LULUCF ile ilgili kuralların Durban’da karara bağlanmasını ve kendi sundukları önerinin kesinlikle komiteden geçirilmesi gerektiğini söylemiştir.

3- Diğer bir delege ise LULUCF paketinin çevresel bütünlüğü sağlayabileceğini vurgulamıştır.

Toplantı Tarihi : 03.12.2011
Toplantı Yeri :SweetThorn
Toplantı Konusu : SBI-Agendaitem 8-Loss andDamage
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar
Toplantı Saati : 10.00

Resmi olmayan grup toplantısında taslak metnin son hali delegeler tarafından tekrar gözden geçirilmiştir. Ülke görüşleri genel çerçevede aşağıdaki gibidir;

- 1- Uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapılması gerektiğini dile getirilmiştir.
- 2- Metinde geçen orman, dağ ekosistemleri vb.. terimlerine su eko sistemlerinin de eklenmesi gerektiği vurgulanmıştır.
- 3- 1 milyon Euro’luk bütçenin artırılması gerektiği tartışılmıştır.

Ayrıca “Instrumentstoaddressspecifictypes of lossanddamage” teriminde “insturments” sözcüğünün daraltılması gerektiği bir başka delege tarafından dile getirilmiştir. Diğer bir delege ise bu toplantıda tanımları daraltmaya gerek olmadığını daha geniş konuşmak gerektiğini, detayların workshoplardan sonra ortaya çıkacağını söylemiştir. Resmi olmayan konsültasyon grubu bu şekilde kapanmıştır. Öğlen yapılan SBI büyük oturumunda oylanmak üzere grup toplantısı sona ermiştir.

Toplantı Tarihi : 03.12.2011
Toplantı Yeri : EU pavilion-WarsawRoom
Toplantı Konusu : GHG GasEmissionreduction in ruralsector

Çinin “Yunnan ve Sitchuan” şehirlerinde yürütülen ilk büyük ölçekli kırsal karbon projesi toplantıda anlatılmıştır. Bu sunumda ormansızlaştırmanın küresel emisyonun %17,4 ünün kaynağı olduğu dile getirilmiştir. Bu yüzden bu projede soruna çözüm getirmek amacıyla “Bambu ağaçları” dikilerek emisyonların azaltıldığı ifade edilmiştir. Bambu iyi bir ihraç ürünü olduğu için,gelir getirici yönü ile Çin’de, hem kırsal kalkınmaya hem de iklim değişikliği ile mücadeleye hizmet ettiği vurgulanmıştır. Ayrıca karbon emisyonun azaltılmasına yönelik biogas projelerinin geliştirildiği anlatılmıştır.

Bir diğer sunumda ise “CDM konusunda kapasite oluşturma ” projesi tanıtılmıştır. Burada Çin’de 1684 adet CDM projesi uygulandığı ve “China CDM Fund” isimli bir fonun olduğu, 28 ayrı bölgede CDM teknik merkezi kurulduğu belirtilmiştir. Pek çok projede kırsal karbonu azaltılarak hem GHG emisyonunu düşürdüklerini hem de kırsal kesimlerde gelir artırıcı faaliyetlerle fakirliği azaltmış olduklarını dile getirmişleridir. Kalkınmakta olan ülkeler arasında işbirliğinin öneminden bahsedilmiştir. Fransız kalkınma ajansının iklim değişikliği ile ilgili projelerinin olduğu anlatılmıştır.

Toplantı Tarihi : 03.12.2011
Toplantı Yeri :Plenary
Toplantı Konusu : SBI-2. Oturum
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar
Toplantı Saati : 15.30

Toplantıda ilk önce SBI'nın sekreteriyasının seçimleri yapılmıştır. SBI ana başlığı altındaki konular için yapılmış resmi olmayan grup toplantılarındaki taslak metinlerin onaylanmasına geçilmiştir. Sivil toplum kuruluşları bu metinler hakkında görüş bildirmişlerdir. Tarım Politikaları Enstitüsü de görüş bildirmiş olup gıda güvenliğinin çok önemli bir husus olduğunu son yıllarda oluşan kuraklıklar ve doğal afetlerin (Pakistan, ABD, Rusya, Tayvan vb.) tarımsal üretim miktarında ciddi düşüşlere sebep olduğunu vurgulamıştır. Toplantıda bütün tarafların bu programın uygulanması için çaba göstermesi gerektiğini dile getirilmiştir.

Toplantı Tarihi : 03.12.2011
Toplantı Yeri :Sagewood
Toplantı Konusu : AWG-KP/LULUCF
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar
Toplantı Saati : 15.30

Önceki gün sunulan ve öneriye açık olan taslak metin hakkında ülke temsilcileri fikir ve düşüncelerini toplantıda dile getirmişlerdir. Toplantı başkanı delegelerden önerilerini,

- “Bu bölüm bizim için uygundur
- “Bu bölüm bizim için uygun değildir. Yeni önerimiz bunlardır.” şekilde dile getirilmesini istemiştir.

Taslak kısmın 1. Bölümünde yer alan metne herhangi bir ülke temsilcisi karşı çıkmamıştır. Annex 1 A-Tanımlar kısmında Bolivya Orman tanımının eksik yapıldığını ve Orman sistemlerinin içinde azaltım ve uyum tanımlarının da eklenmesi gerektiği söylemiştir. Ormanların yaşam sistemlerinin birden çok işlevi kapsadığını belirtmiştir. Ayrıca ağaç karakteristiklerinin de orman tanımına dahil edilmesini istemiştir. Avusturya “Natural Disturbance” kısmının daha açıklayıcı olmasını gerektiğini dile getirmiştir. Rusya Option 2 kısmındaki metinde yapmış olduğu değişikliği yeni bir kâğıtta sunmuştur. Diğer bir delege geçmiş döneme ait veriler hakkında hala sıkıntı olduğunu ve orman tanımlarının değişmesinin Kyoto 2. dönem sözleşmesinde sorunlara neden olacağını dile getirmiştir. Afrika Ek 1’de Option 2 kısmının da yer alması gerektiği dile getirmiştir. Toplantı başkanı toplantının pazartesi devam edeceğini söyleyerek resmi olmayan grup toplantısını sonlandırılmıştır.

Toplantı Tarihi : 03.12.2011
Toplantı Yeri : EU pavilion-WarsawRoom
Toplantı Konusu : Agriculture and climate change in developing countries

Sunumda küçük çiftçilerin geliştirdiği adaptasyon metotlarından bahsedilmiştir. Açılış konuşmalarında öne çıkan hususlar aşağıdaki gibidir;

- Franzların 18 ülkede 81 ayrı kırsal kalkınma programı uyguladıkları dile getirilmiştir.
- Küçük ölçekli işletmelerin riski minimize etme özelliğinden bahsedilmiştir. Bunun için kültürel takvimde değişiklik, ikinci ürün, halkın beslenme alışkanlığında değişikliğe gidilmesi, erozyon için teraslar oluşturulması,

donmaya karşı ağaçların dikilmesi, su yönetimi ve riskin dağıtılması gibi yöntemlere başvurduklarını dile getirmişlerdir. (Toprakların kolektif yönetimi, yiyeceklerin depolanması,)

Ayrıca Madagaskar'da yürütülen tarımla ilgili projelerden bahsedilmiştir. Kuraklığa dayanıklı bitkiler, sulama projeleri, minimum toprak işleme, mekanizasyon vb. yöntemlerle tarımsal üretimin geliştirilmesi meyve ağaçlarının dikilmesi, iklimle uyumlu tohumların ve organik güdülerin kullanılması gibi yöntemler Madagaskar'da uygulanmıştır. Kırsal kalkınma desteklerinden söz edilmiştir. (Sulama, depolama, halıcılık, eğitim, danışmanlık aktiviteleri)

Diğer sunumda ise küçük ölçekli hayvan yetiştiriciliğinin iklim değişikliği ile mücadele ve gıda güvenliğindeki öneminden bahsedilmiştir. İklim değişikliğinin pirinç üretim miktarını azaltması beklendiği vurgulanmıştır.

Toplantı Tarihi : 05.12.2011
Toplantı Yeri :Plenary
Toplantı Konusu : Ad Hoc WorkingGroup on long-termcooperativeactionunder theConvention (AWG-LCA) oturumu
Toplantı Katılımcıları:Tüm taraflar
Toplantı Saati : 10.00

Çeşitli ülke temsilcileri tarafından açıklamalar yapılmıştır..” Responsemeasure” konusunun bu başlık altında konuşulup konuşulmayacağı hakkında görüş bildirilmiştir. “Amalgamationdocument” ile ilgili ülkeler tarafından çıkan görüşler aşağıda verilmiştir;

- Çin bu dokümanın resmi olmayan gruplarda yapılan müzakereleri yansıtmadığını
- Amerika bu dokümanın çok uzun olduğunu,
- Hindistan içeriğinin belirsiz ve zayıf olduğunu
- Bolivya ve Nijerya bu dokümanda dengesizliklerin olduğunu
- Rusya bu dokümanın geçiş ekonomisinde olan ülkelerin beklentisini karşılamadığını dile getirmişlerdir.
- **Türkiye** iklim değişikliği ile mücadelede herkes kendi sorumluluğuna düşeni yapmalıdır ifadesini kullanmıştır.

AWG-LCA Toplantı Başkanı Reifsnnyder toplantıların devam edeceğini ama politik kararlara ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir.

Toplantı Tarihi : 05.12.2011
Toplantı Yeri : Afrika Pavillion
Toplantı Konusu :Agriculture

Afrika'nın organik tarımla ilgili girişimleri anlatılmıştır. Uluslararası organik tarım hareketi (IFOAM)'ın UNEP, Organik Tarım Araştırma Enstitüsü FİBLve Afrika Birliği ile birlikte Afrika'da organik tarımı geliştirmeye yönelik çalışmalar sunulmuştur. Bu konuda Afrika'da çiftçilere eğitimlerin verildiği ve bilgilendirildiği dile getirilmiştir.

Toplantı Tarihi : 05.12.2011
Toplantı Yeri :Sagewood
Toplantı Konusu : LULUCF
Toplantı Katılımcıları :Tüm taraflar
Toplantı Saati : 15.00

Oturum başkanı taslak metini ülke temsilcilerine dağıtarak metinde yapılan değişikliklerden kısaca bahsetmiş ve delegelerden dikkat etmeleri, incelemeleri gereken yerleri önemle vurgulamıştır. Tanımlar kısmında yer alan doğal bozulmaların ve orman tanımlarının yeniden düzenlendiğini, yapılan değişikliklerin ülke temsilcileri için uygun olup olmadığına karar vermeleri gerektiğini belirtmiştir. Brezilya ilk bölümün 10. Paragrafında yer alan “reviseanddevelop” yerine “reviewifneccesaryupdatesupplemantarymetedos” kısmının eklenmesi için öneride bulunmuştur. Oturum başkanı Option 2 de yer alan Afrika grubu tarafından önerilen metin üzerinde küçük değişikliklerin olduğunu ve diğer ülke temsilcileri tarafından gözden geçirilmesi gereken bir bölüm olduğunu altını çizmiştir. Tuvalu dipnotta yer alan “geological” kelimesi yerine “natural” kelimesi eklenmesi gerektiğini dile getirmiştir. E- Genel kısmında yer alan paragraf 29-33-ve 33 bölümlerinde değişikliklerin yapıldığını buralarında ülke temsilcileri tarafından incelenmesi gerektiğini belirtmiştir. Toplantının Salı günü saat 11.30 tekrar yapılacağını ve delegeler tarafından önerilerin yarın kabul edeceğini dile getirerek toplantı sonlandırılmıştır.

Toplantı Tarihi : 05.12.2011
Toplantı Yeri :Sagewood
Toplantı Konusu : Ad-Hoc WorkingGroup on Long-TermCooperative Action Under theConventionWork of the LWG-LCA ContactGroup–Enhanced Action on adaptation
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar
Toplantı Saati : 15.00

Adaptasyon Komitesinin yapısı ve çalışma prensipleri üzerinde görüşülmüştür. Ayrıca müzakerede uyum aktiviteleri ve programlarının bölgesel merkezler ve organizasyonlarla bağlantılarının ne şekilde olabileceği konuları üzerinde durulmuştur. Toplantı başkanının hangi aktiviteler ön plana çıkarılacaktır konusunun öncelikle işlenmesi önerisiyle sonlandırılmıştır.

Toplantı Tarihi : 06.12.2011
Toplantı Yeri :Sagewood
Toplantı Konusu : Adaptionplans-Ulusal Eylem Planı
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar
Toplantı Saati : 11.30

Toplantıda ülkelerin kendi şartlarını göz önünde bulundurarak hazırlayacakları ulusal uyum planlarının genel çerçevesi görüşülmüştür. Ayrıca az gelişmiş ülkelerin ve gelişmekte olan ülkelerin hazırlayacakları ulusal uyum planlarının aktiviteleri ve içerikleri bu oturumda görüşülmüş ve ulusal uyum planları hazırlanırken gelişmiş ülkelerin gelişmekte olan ülkelere sağlayacakları finans ve teknoloji yardımları da müzakere metinlerinde yer almıştır.

Toplantı Tarihi : 06.12.2011
Toplantı Yeri :Sagewood
Toplantı Konusu : LULUCF
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar
Toplantı Saati : 11.30

Oturum başkanı pazartesi sunmuş olduğu resmi olmayan taslak metin üzerinden ülkelerin önerilerini sunmaları için oturum açmıştır. Bolivya'nın tanımlar bölümündeki orman tanımına eklemiş olduğu öneri delegeler tarafından tartışılmıştır. Bolivya'nın önerdiği tanım kabul edilmiştir. Doğal bozulmalar tanımı da bir başka delegenin önerisiyle değiştirilmiştir. Tuvalu ek kısmında yer alan option 1 kısmının olmamasını option 2-3 ün olmasını ve bunların geriye dönük olarak verilmesini dile getirmiştir. Ülke temsilcileri, geleceğe dönük tahminler ve tarihsel veriler kısmında endişelerini ve Kyoto Protokolünün 2. dönem taahhütleri hakkında karşılaşılabilecek sorunları dile getirmişlerdir. Toplantı başkanının bundan sonra başka bir LULUCF toplantısı olmayacağını AWG-KP'NİN altında görüşülmek üzere bu metni başkana sunacağını söyleyerek toplantıyı sonlandırmıştır.

Toplantı Tarihi : 06.12.2011
Toplantı Yeri : SafsafWillow
Toplantı Konusu : AWG-LCA/Sektörel Yaklaşımlar
Toplantı Saat : 16.30-18:00

Toplantıda sektörel yaklaşım müzakere tekstinde yer alan genel prensipler üzerinde görüşmeler yapılmış ve öncelikle de ülkelerin ortak fakat farklı sorumluluklarına göre sektörel müzakerelerinin yapılması gerektiği vurgulanmıştır. Yeni Zelanda müzakere metinlerine tarım ve havacılık sektörü dışında enerji, orman ve atık yönetimi sektörlerinin de ilave edilmesini dile getirmiş ve metne eklenmiştir. Bu toplantıda tarım ve ulaşım sektörü konuları müzakereye açılmamış genel görüşme yapılmıştır.

Toplantı Tarihi : 06.12.2011
Toplantı Yeri : Marulla
Toplantı Konusu : AWG-LCA/Special Circumstances
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar
Toplantı Saati : 17.15

Oturum başkanı Avrupa Birliğinin Türkiye'nin özel koşulu ile ilgili önermiş olduğu metni sunarak toplantıyı başlatmıştır.

Türkiye özel konumu nedeniyle Ek-1 ülkeleri içinde yer almakta olduğunu fakat gelişmekte olan bir ülke olması nedeni ile de gerekli teknik, finansal desteğin sağlanmasını gerekliliğini vurgulamış ve buna yönelik bir metin sunmuştur. Fakat diğer delegelerin kabul etmemesi üzerine Avrupa Birliği, Türkiye'nin durumunun 2015 yılı sonuna kadar izlenmesi ve 2015 yılı sonunda durumunun görüşülerek karara bağlanması gerektiğini dile getiren bir öneri sunmuştur. Sunulan metin;

“Agreestocontinue as part of thenegotiations on a new global, comprehensiveandlegallybindingframeworkpursuantto CP.1/17 (DurbanRoadmap) to be completedbytheend of 2015 andinvolvingallcountries, withthediscussion on modalitiesforthe provision of supportformitigation, adaptation,technologydevelopmentand transfer, buildingandtoPartieswhosespecialcircumstancesarerecognizedbythe Conference of theParties in ordertoassisttheseParties in theimplementation of theConvention”

Türkiye Avrupa Birliğinin bu önerisinin diğer önerilere göre daha kabul edilebilir bir öneri olduğunu dile getirmiştir. Fakat Amerika, Avrupa Birliğinin sunmuş olduğu önerinin çok detaylandırıldığını ve metnin içeriğinin çok değiştiğini dile getirerek öneriyi kabul etmemiştir. Avusturya metinde bizim fikrimizi destekleyecek maddeleri çıkararak yeni bir öneri sunmuştur. Metin Türkiye ve AB tarafından kabul edilmemiştir. Türkiye toplantı başkanından yeni bir toplantı yapılması ve fikirlerimizin tüm ülkeler tarafından net bir şekilde anlaşılana kadar toplantıların devam etmesi gerektiğini dile getirmiştir. Toplantı başkanı 07.12.2012 tarihi için toplantı yapılacağını ve bu zamana kadar ülke temsilcilerinin ortak bir karar alması gerektiğini dile getirerek toplantıyı sonlandırmıştır.

Toplantı Tarihi : 07.12.2011
Toplantı Yeri : Wild Bush Petunia
Toplantı Konusu : AWG-LCA/ Sektörel Yaklaşımlar
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar
Toplantı Saati : 11:30-13:00

Toplantıda; FCCC/AWGLCA/2011/CRP.38 müzakere metninde yer alan sektörel yaklaşımlar başlığının genel konularında görüşmelere devam edilmiştir. Metin de paragraf 5 de 2 seçeneği olarak görüşülen tarım konusunun daha çok ikinci seçeneği üzerinde destek verilmiştir. Bu seçenekte SBI'nın gelecek yıl için tarım adına bir çalışma programı hazırlaması ve bu konuda ülkelerin 5 Mart 2012 yılına kadar görüşlerini sekreteryaya ya bildirmeleri belirtilmiştir. Partiler ayrıca metinde yer alan ve açık olmayan maddelerin temizlenerek son halinin üst düzey (Bakanlar) toplantısına sunulmasını istemiştir. Başkan bu konuda çalışma yapılacağını belirtmiştir.

Toplantı Tarihi : 07.12.2011
Toplantı Yeri :KingProtea
Toplantı Konusu : AWG-KP/Item 3
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar
Toplantı Saati : 16.30

Toplantıda iki konu üzerinde durulmuştur.

1. Sayısallaştırılmış emisyon sınırlandırma ve azaltma hedefleri (QELROs)ne aktarılacak yardımlar
2. Belirtilen miktar üniteleri(AAUs)lerindeki üretim fazlası ve aktarma miktarlarının belirlenmesi

Partiler tarafından aktarılacak yardımın seçeneklerin belirlenmesi ve siyasi karar olarak yer alması içinde teknik çalışma grupları ile ilerleme kaydedilmesi gerektiği vurgulanmıştır. LULUCF Başkanı Rocha arazi kullanımları, doğal bozulmalar ve daha birçok teknik sorunu çözmek için resmi olmayan toplantıların yapıldığını dile getirmiştir. Orman yönetimi, referans seviyeleri ile ilgili teknik önerileri ve Afrika grubunun sunmuş olduğu önerinin metne eklendiğini dile getirmiştir. Afrika Grubu Afrika'daki ormanlar için metinde referans seviye yaklaşımından dolayı yer alan orman yönetimi konusunda endişelerinin olduğunu belirtmiştir. Bolivya net bir siyasi iradenin olması gerektiğini, kararlılık seviyesinin artırılması içinde politik kararların net bir şekilde alınması gerektiği üzerinde durmuştur. AB ise Kyoto Protokolü 2.tahhahüt dönemi için masa başında tüm bölüm ve teklifler üzerinde açıkça tartışıldığını ifade etmiştir.

Toplantı Tarihi : 07.12.2011
Toplantı Yeri : Albizia
Toplantı Konusu : AWG-LCA/Special Circumstances
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar
Toplantı Saati : 17.15

Toplantı Başkanı Avrupa Birliğinin sunmuş olduğu yeni taslak metni diğer delegelere sunarak toplantıyı açmıştır. Avrupa Birliği'nin sunmuş olduğu yeni taslak aşağıda verilmiştir;

“Agreestocontinue(as part of thenegotiations on a new, global, comprehensiveandlegallybindingframework (pursuantto CP.1/17 to be completedbytheend of 2015 andinvolvingallcounties) opt1,withthediscussionand (timelycompletion)opt2of modalitiesfort he provision of supportformitigation, adaptation, technologydevelopmentand transfer, capacitybuildingandfinancetoPartieswhosespecialcircumstancesarerecognizedbytheParties in ordertoassisttheseParties in theimplementation of theConvention”

AB metinde yer alan 2 farklı opsiyondan birinin Türkiye tarafından seçmesi gerektiğini belirtmiştir. Türkiye'nin seçmiş olduğu öneri Amerika tarafından tekrar kabul edilmemiştir. Bunun üzerine Türkiye ve Amerika tarafından taslak metinde anlaşmaya giderilebilmesi için yeni bir öneri hazırlanmıştır. Sunulan öneri *“Agreedtocontinuein thecontext of ongoingnegotiationsundertheconventionwiththediscussion of modalitiesforthe provision of supportformitigation, adaptation, technologydevelopmentand transfer,*

capacitybuildingandfinancetoPartieswhosespecialcircumstancesarerecognizedbytheParties in ordertoassisttheseParties in theimplementation of theConvention”. Kısaca özel koşullara sahip söz konusu Taraflar için; azaltım, uyum, teknoloji geliştirme ve transfer, kapasite artırımı ve finans desteği sağlanması gibi konulardaki yöntemlere ilişkin sözleşme altında sürdürülen çalışmaların devam edileceği vurgulanmıştır. Türkiye'nin iklim değişikliği rejimi altındaki hükümler(Bkz Ek 1) ve resmi olmayan notlar (Bkz. Ek 2) rapor ekinde yer almaktadır.

Sunulan önerinin tüm delegeler tarafından kabul edilmesi ile toplantı sonlandırılmıştır. Toplantı başkanı taslak metni başkana sunacağını dile getirerek resmi olmayan toplantıyı bitirmiştir. Türkiye'nin bu özel koşulu Durban -/CP.17 metninde yer almıştır.

Toplantı Tarihi : 07.12.2011
Toplantı Yeri : EU pavilion-WarsawRoom
Toplantı Konusu : Biyoyakıtlar

Sunumda bitkisel yağların bölgesel enerji kaynağı olarak kullanılmasının öneminden bahsedilmiştir. Büyük ölçekli tarım yerine küçük ölçekli tarımın yapılması gerektiği vurgulanmış, ayrıca monokültürden çok çeşitlilik arz eden tarımsal faaliyetin iklim değişikliği ile mücadelede faydalı olacağı belirtilmiştir. Tarımsal enerji kullanımında tek bir çözümden çok, çok parçalı bir “jig-sawpuzzle” yaklaşımının daha faydalı olacağı dile getirilmiştir.

Toplantı Tarihi : 07.12.2011
Toplantı Yeri :Africapavilion
Toplantı Konusu : İklimle uyumlu tarım

Panele Kofi Annan, Güney Afrika Cumhurbaşkanı Zuma, Etiyopya Devlet Başkanı, Afrika Birliği Başkanı katılmıştır. Sunumdagenel hatları ile aşağıdaki hususları vurgulamıştır;

- COP 17 toplantısının dünyadaki ekonomik krizin gölgesinde gerçekleştiği
- İklim değişikliğinden en fazla etkilenen sektörün tarım olduğunu, dünyada 7 kişiden birisinin yiyecek bulmakta zorlandığını, iklim değişikliğinin kıtlığı artırdığı
- İklim değişikliği ile mücadelede bozulmuş arazilerin rehabilite edilmesi, ağaçlandırma, toprak ve su kaynaklarının korunması, küçük ölçekli tarım ve risk yönetimi ve sigorta gibi hususların önemi

Toplantı Tarihi : 07.12.2011
Toplantı Yeri :Africapavilion
Toplantı Konusu : TUSIAD'ın panel toplantısı

TUSIAD temsilcilerinin katıldığı “Türkiye’de özel sektörün iklim değişikliğiyle ilgili azaltımdaki rolü” konulu panelin açılışı Sayın Bakanımız Cevdet YILMAZ yapmıştır. Panelde Zorlu Grup Yöneticisi Murat Sungur Bursa “özel sektörün azaltım çalışmaları”, Dünya Ticaret Örgütü Direktörü Vesile Kulaçoğlu “iklim değişikliği ve ticaret politikaları”, EBRD yöneticisi FrisoDejong “İklim değişikliğini finanse etmek” konulu birer sunum yapmışlardır. Ayrıca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilileri tarafından birer sunum yapılmıştır.

Toplantı Tarihi : 08.12.2011
Toplantı Yeri :Sagewood
Toplantı Konusu : Adaptionplans-Ulusal Eylem Planı
Toplantı Katılımcıları: Tüm taraflar
Toplantı Saati : 11.30

Ulusal Uyum planlarının ve projelerinin hazırlanmasında kullanılan GEF rehberliğinin nasıl olması bu toplantıda müzakere edilmiştir. Global Environment Facility (GEF) in en az gelişmiş ülkelere vereceği desteğin içeriğinin, en faydalı olacak şekilde dizayn edilmesi gerektiği resmi olmayan grup toplantısında belirtilmiştir. Bu desteğe katılacak uluslararası kuruluşların listesinde eksiklik olmaması için özen göstermesi gerektiği, UNDP, UNEP vb. diğer kurumlarında bu metinde bahsi geçmesi gerektiği dile getirilmiştir. Kanada destek verecek kuruluşların listesinin bir sonraki toplantıda oluşturulabileceğini vurgulamıştır. Çin ise bu desteklerin uzun süreli bir vizyonu olması gerektiğini ifade etmiştir.

1.5.SONUÇ VE ÖNERİLER

Durban’da LULUCF ve UYUM başlığı ile AZALTIM başlığı altında SEKTÖREL YAKLAŞIMLAR-TARIM konularında alınan kararlara ilişkin sonuç ve öneriler aşağıda yer almaktadır.

Türkiye Durban da müzakere metinlerinde (-/CP.17) özel şartlarını belirterek Uyum, azaltım, teknoloji transferi ve fonlardan faydalanma isteğini belirtmiştir. Türkiye nin şartlarının metinlerde halen korunuyor olması önemlidir ve müzakerelerde başarılı olduğunun göstergesidir. Türkiye istekleri doğrultusunda gelecek toplantılarda da müzakerelerine devam edecektir. Bakanlık olarak sorumlu olduğumuz konularda müzakerelerimiz de devam etmelidir.

Ülkemiz halihazırdaki iklim değişikliği senaryolarına göre iklim değişikliğine bağlı kayıp ve zararlardan en fazla etkilenecek ülkeler sınıfındadır. Son yıllarda nicel ve nitel olarak artan kuraklıklar, sel, su baskınları, fırtına vb. doğal afetler de bunun göstergesidir. Tarım sektörü ise bunlardan en fazla etkilenecek sektörlerden birisi olup, aniden gelen büyük çaplı maddi kayıpların yaşanması muhtemeldir.

Son yıllarda oldukça yüksek bir sanayileşme ve kalkınma hızı yakalayan ülkemiz, iklim değişikliği ile ilgili olarak emisyon salınımlarının azaltılması yönünde uluslararası bir taahhüt vermekten yana bir tercihte bulunmadığı için, diğer Ek-1 ülkeleri gibi uyum ve teknoloji transferi ile ilgili fonlardan önümüzdeki yıllarda faydalanması mümkün gözükmemektedir. Türkiye, bu sebeple, iklim değişikliği ile ilgili uyum çalışmaları ve hazırlıkları, teknoloji transferi ve iklim değişikliğine bağlı oluşacak her türlü kayıp ve zararla ilgili olarak tamamen kendi kaynaklarıyla mücadele etmek durumundadır. Bu sebeple, gerek araştırma gerek uygulama boyutunda olsun, Bakanlığımız sorumluluğunda yürütülen bütün çalışmalarda bu hususun dikkate alınması gerekmektedir.

LULUCF kuralları ise 2012 sonrası taahhüt verecek taraflar için bu konferansta şekillenmiştir. **Sözleşmeye taraf ülkelerin** bir bölümü 2012 sonrası taahhüt verme eğilimindedir. AB bu taraflardan birisidir ve yeşil ekonomi sürecini devam ettirmek amacıyla bu yola başurmaktadır. AB'nin 2012-2020 dönemi ve sonrasında Kyoto'yu uygulayacağına bu aşamada kesin gözle bakılabilir. Çin, Hindistan, Brezilya ve ABD'nin de yer alacağı çok daha geniş bir grubun ise 2020 yılından itibaren taahhüt verme olasılıkları bulunmaktadır. Buda gelişmiş ülkelerle beraber gelişmekte olan ülkelerin de taahhüt vereceği anlamına gelmektedir.

Ülkemizin 2012-2020 döneminde taahhüt vermesi olasılığı oldukça düşüktür. Ülkemizin özel şartlarını ifade eden kararın da konferans sonuç metninde yer alıyor olması bu bakımdan bir göstergedir. 2020 sonrası geniş çaplı bir anlaşmada yer alacak taraflar henüz belli olmamakla beraber gelişmekte olan ülkelerin de taahhüt verme olasılığı bulunmaktadır. Söz konusu dönemde ülkemizin AB'ye girişiyle ilgili müzakere sürecinin sonuçlanma olasılığı dikkate alındığında 2020 yılının uzak hedef olarak görülmesi, tüm sektörlerde teknik altyapı yanında azaltım hedeflerinin bu tarihe dönük olarak planlanması gerektiği ortadadır.

Tarım sektörü hem LULUCF kapsamında hem de diğer 5 ana sektör içinde yer alması, arazi bozulması ve çölleşme yanında biyoçeşitlilik yönünden de büyük öneme sahip olması nedeniyle bu sürecin en önemli ayaklarından birisidir. Tarım sektörü ayrıca iklim değişikliğine uyum yönünden de en önemli sektör konumundadır. Tüm bunlar göz önüne alındığında Tarım sektöründe önümüzdeki on yıl içinde büyük değişimler ve atılımlar beklenebileceği gibi büyük fırsatların da ortaya çıkacağı söylenebilir.

Durban taraflar konferansında yukarıda belirtilenlere ek olarak sözleşme raporlamalarında da değişiklikler yapılmıştır. 2014 yılından itibaren yıllık ülke raporlamaları, 4 yıllık dönemlerde ulusal bildirimler yanında 2 yıllık raporlamalar da yapılması karara bağlanmıştır. **Bu bakımdan sağlam ve düzenli bir arazi kullanımı, arazi kullanım değişikliği ve ormancılık (LULUCF) raporlama sisteminin kurulması büyük öneme sahiptir.**

Son olarak ülkemizde Kyoto kuralları çerçevesinde önümüzdeki yıllarda LULUCF kapsamında ne kadar azaltım yapılabileceği konusu hala belirsizliğini korumaktadır. Ülke bazında tüm sektörleri dikkate alacak ileriye dönük emisyon ve azaltım projeksiyonlarının yapılabilmesi için bu veriye ihtiyaç vardır. Kyoto LULUCF hesaplamasının ana kategorileri ARD (Afforestation, Reforestation, Deforestation) ve Orman Yönetimi (Forest Management) olduğu için bu çalışmanın OGM ile işbirliği içinde yapılması gerekmektedir.

Yeşil ekonominin önemli bir bileşeni olarak görülen tarım sektörünün daha etkin bir karbon yönetim sistemine geçişi, AB sürecinde emisyon kontrol direktiflerinin (Örn. 2001/81 EC direktifi) uygulanması, diğer Rio sözleşmelerinden UNCCD (United Nations Convention to Combat Desertification) ve UNCBD (United Nations Conference on Biodiversity) sözleşmelerinin gereklerinin yerine getirilmesi bu konularda iyi bir yapılanma yanında ulusal ve uluslar arası süreçlerin dikkatle takip edilmesine bağlıdır. Bu bakımdan Tarım sektöründe kapasite artırımı bileşeni olan ulusal ve uluslararası projelere büyük önem verilmelidir.

Dr. Hakan ERDEN

Daire Başkan V.

Bekir ENGÜRÜLÜ

Daire Başkan V.

Dr. İnci TEKELİ

Koordinatör

Zeynep BAŞAK

Şehir Plancısı

Tülay TAY

İstatistikçi

Dr. Yusuf SERENGİL

Danışman

1.6.EKLER

Ek 1 . Türkiye'nin İklim Değişikliği Rejimi Altındaki Hükümler

Ek 2 Resmi olmayan Notlar